

Vabatahtliku tegevuse õiguskeskkond

Alari Rammo | alari@ngo.ee | 505 0052
18. juuni 2015

EMSL
Vabäühenduste liit

Ettepanekute saatus

- * 2013 tehtud analüüsis 9 ettepanekut, tehtud 2
- * TuMSis vabatahtliku definitsioon al 01.01.15: *füüsiline isik, kes oma vabast ajast ja tasu saamata osaleb mittetulundusühingu või sihtasutuse tegevuses*
- * Kulused tema toitlustamise, majutuse, transpordi ja meelelahutusega ei maksustata (§ 49 lg 4 ja 4¹) tulumaksusoodustusega vabäühenduses
- * Teiste ettepanekutega pole väga tegeletudki
- * Need olid: teavitused, päevaraha/stipendium, pisikingitused, tervishoid ja -ohutus, töötutoetus, kohtus esindamine, defineerimine

Vabatahtliku staatus

- * Vabatahtlikule üleüldist definitsiooni seadustes pole, ja seni pole ka vaja olnud
- * Võlaõiguslik suhe, käsundusleping – suuline v kirjalik
- * Defineeritakse siis, kui midagi reguleeritakse: TuMS, pääste, ohvriabi, abipolitsei jmt
- * Seni pole muudes seadustes lihtsalt midagi reguleeritud, et rohkem definitsioone vaja oluks
- * TuMS ütleb nüüd ka selgelt, et vabatahtlik on koostööpartner – pole enam segadust, kas teda käsitletakse töötajana ehk kas erisoodustus kohaldub

Vabatahtliku staatus

- * Äriühingus ja FIE juures tegutsev vabatahtlik tuleb kirja panna e-maksuametis töötajate registris – et ei saaks väita, et tegelikult ümbrikupalka saav inimene on hoopis vabatahtlik
- * MTÜ/SA vabatahtlikku ei tule registreerida
- * Äriühingus *võib* tegutseda ka tõeline vabatahtlik – sotsiaalne ettevõtte, suurüritused
- * Äriühingus, FIE juures ja avalikus sektoris töötavale vabatahtlikule maksusoodustused reeglina ei laiene

Kulude hüvitamine

- * Vabatahtlikule saab hüvitada kõiki vajalikke kulusid
- * Need on ettevõtlusega seotud kulud, toob tšeki, maksad kinni – nagu muud majanduskulud. Nt töövahendid, side, kütus.
- * TuMS § 12 lg 3 – teise isiku kasuks tehtud dokumendiga tõestatud kulu hüvitis – ei ole füüsilise isiku tulu ehk maksustatav
- * Kulud võib ühing ka ise teha, vähem paberi-majandust, nt andes vabatahtlikule kütusekaardi vmt

Transpordikulud

- * Kõige lihtsam hüvitada tegelik kulu tšeki alusel
- * Ei pea pidama põhjalikku sõidupäevikut, piisab kulu vajalikkuse kirjeldamisest – miks ja kuhu sõideti, mis alusel hüvitis määrati (nt 0,1 € km, mis on 10 l / 100 võtva auto reaalne kütusekulu)
- * Isikliku sõiduauto hüvitist vabatahtlikule maksta ei saa ja selle määruse alla ta ka ei lähe. Lisaks võib see olla ühingule kallim (maksuvaba piirmäär 0,3 € / km)
- * N-ö 64 € kuus maksuvaba hüvitist enam ka pole
- * Vabatahtlikule on põhjendatud ka kodu ja töökoha vahelise transpordi hüvitamine, sest ta ei saa palka, mille eest päris töötajad need kulud teevad

Toitlustamine

- * Iseenesest ütleb TuMS § 49, et toitlustamine on maksuvaba vaid tulumaksusoodustusega ühingutele
- * Teistega on nii ja naa – kui vabatahtliku toitlustamine on vältimatult vajalik, ei teki maksukohustust
- * Kõigile on maksuvaba 32 € kuus + 2% palgafondist
- * Turvalisem on taotleda enda kandmist tm-nimekirja
- * Kui vabatahtlik on juhatuse v nõukogu liige, tuleb nende osa kulust deklareerida erisoodustusena
- * Toitlustamise all mõeldakse kõike – kas vabatahtlik ostab ise toidu, ühing ostab, annad mingi talongi jne

Kinkekaardid

- * Levinud viis vabatahtliku tänamiseks, motiveerimiseks
- * Sisuliselt on see kingitus eraisikule ehk maksustatav
- * Kas mahub maksuvaba kuni 10 € reklaamkingituse mõiste alla? (TuMS § 49 lg 1)
- * Kui saad annetusena mõnelt firmalt ja enda rmtp-st läbi ei kanna, maksukohustust ei teki

Päeva/taskuraha, stipp

- * Lähetuse päevaraha vabatahtlikule maksta ei saa – see on vaid töölepinguga töötajale v juhtorgani liikmele. Erandid spordis ja loomeliitudel.
- * Siseriiklikku päevaraha pole enam nagunii ammu
- * Taskuraha mõistet pole samuti – varjatud töötasu?
- * Stipendium al 01.01.15: *tulevikku suunatud toetus, mida makstakse teadmiste või oskuste omandamise, võimete arendamise ning loomingulise või teadusliku tegevuse soodustamiseks*
- * Ei või maksta tegevuse tunnustamiseks või tasustamiseks

Päeva/taskuraha, stipp

- * Keeruline välismaale lähetatavate või vastuvõetavate vabatahtlikega – mõnele üritusele, konverentsile, arengukoostöö (EVS, GLEN)
- * Päevaraha maksta ei saa, muud taskuraha ka mitte
- * Kulud võiks küll hüvitada, aga tšেকে ei pruugi saada
- * Stipp? Üritusele/koolitusele saatmisel võiks anda, aga täita tuleb avaliku konkursi nõue
- * Pikaajalistel õppimine v enda arendamine? Kahtlane.
- * Sõlmida tööleping minimaalse tasuga? JOKK?
- * Kuidas leida lahendus, mida ei saaks kuritarvitada?

Tööohutus

- * Töötervishoiu ja tööohutuse seadus vabatahtlike kohta ei käi – vaid töötajale, juhtorgani liikmele, tööpraktikale, FIE-le
- * Töökeskkond ja -ohutus tuleb siiski tagada – vajadusel juhendid, leping, allkiri vastutuse kohta
- * Tööõnnetuse või -haiguse hüvitis aga ei kohaldu
- * Tööandja saab aga hooletuse eest vastutusele võtta KarSi alusel – juriidilise isiku vastutus; ettevaatamatus; teise inimese ohtu asetamine

Alaealised vabatahtlikud

- * Alaealistele pole regulatsiooni, mida võib ja mitte, sest käsundusleping ei lähe tööseadusandluse alla (töölepinguks muidu vaja 7–15aastasel tööinspektori nõusolek)
- * Küll aga peab olema vanema luba (käsunduslepingu sõlmimiseks). Samas pole kusagil öeldud, kas kirjalik või suuline. Tahtes kindel olla, võtke kirjalik.
- * Lähtuda võiks tervest mõistusest ehk TLS § 7 põhimõtetest: kehalised võimed, kõlblus, ohutus, sotsiaalne areng jne.

Kindlustus

- * Välismaale lähetatavale vabatahtlikule reisikindlustus – põhitegevuseks vajalik kulu, maksuvaba
- * Eesti ravikindlustus on enamikul inimestest olemas
- * Mis saab nende vabatahtlikega, kel pole ravikindlustust (ei õpi ega ole tööandja v riigi poolt kindlustatud)? Palju neid üldse on?
- * Vabatahtliku ravikindlustuse (123 € kuus) hüvitamine vabatahtlikule ei ole ilmselt maksuvaba
- * Eestis tegutsevatele vabatahtlikule õnnetusjuhtumikindlustus – teatud olukorras (ohtlik töö) ilmselt ka vajalik ja maksuvaba

Sotsiaalsed tagatised

- * Vaid eriseadustega: pääste, abipolitsei, kaitseliit
- * Hüvitised omastele, surm, ravi, töövõime kaotus
- * Väljaspool seaduse alusel tegutsemist ei kehti
- * Iga tegevus on seotud riskiga, endal on ka vastutus + ühingu tegevus juhendamisel ja ohutuse tagamisel
- * Mida veel vaja oleks?

Vabatahtlikkus töotuile

- * Töötukassa toetab kuni 3 kuud vabatahtlikku tööd, et säilitada leida tööharjumus, leida päris töö, valmistuda selleks jmt
- * Kaheksa üle-eestilist partnerit + maakondlikud, osad neist vabaühendused
- * www.tootukassa.ee/content/teenused/vabatahtlik-too
- * Stipendium 3,84 € päevas
- * Sõidu- ja majutustoetus 10 s / km, kuni 26 € päevas (ka talgutööl)

Leping vabatahtlikuga

- * Näidislepingu vorm olemas – käsundusleping
- * Lepid kokku selles, mida vaja on:
  - * pigem uue või vöõra vabatahtlikuga, pigem n-ö moraalise kohustuse kinnitamine
  - * vastutus vara eest, mis antakse kasutada
  - * töövahendid, ohutust puudutav juhend
  - * kulude hüvitamine
  - * konfidentsiaalsusnõue teatud valdkondades
- * Lapsega töötavat isikut kontrolli www.rik.ee/et/karistusregister. Võib ise karistada saada.